

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Zamość, gub. lubelska, Królestwo Polskie, Cesarstwo Rosyjskie; obecnie Polska

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum 66 Butyrskiego generała Dochturowa pułku piechoty (Музей 66- го пехотного Бутырского генерала Дохтурова полка)

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Muzeum państwowe (wojskowe).

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum państwowe (wojsko), zlokalizowane najpewniej w jednym pokoju klubu oficerskiego pułku w Zamościu; zawierało pamiątki pułkowe, w tym sztandar, fotografie, dokumenty, numizmaty, dzieła sztuki.

Daty działalności / zakres czasowy:

Decyzję o powołaniu muzeum podjęto w 1896 r. Formalnie przestało istnieć w 1918 r. wraz z likwidacją muzeów pułkowych carskiej armii (Александрова Н.В., *Российские военные музеи*, s. 76–80; Спиридонова Т.П., *Музеи войсковых частей*, s. 230).

Dostępność

Brak danych.

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Komemoracyjna, patrymonialna

Rodzaj pamięci

Narodowościowa/ rosyjska

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Można jedynie przypuszczać, że analogiczna do występujących w znanych z opisów muzeach pułkowych czyli historia/ pamiątki historyczne, dokumentacja.

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/uli ca/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Nie istnieje	Zapewne w jednym pokoju klubu oficerskiego. Mieścił się on w pałacu Zamoyskich (R. Huss, Garnizon zamojski wczoraj i dziś (1618 – 1998), Zamość 2003, s. 63).
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	X	X
GODZINY OTWARCIA	X	
DYREKTORZY	X	X
ZARZĄDCA	X	X

Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)	X	Zaadaptowany
---	---	--------------

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Nie stwierdzono.

Misjamuzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Celem muzeum było zbieranie materialnych pamiątek mających znaczenie dla życia pułku zarówno w przeszłości, jak i teraźniejszości.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Pułk i miejsce jego stacjonowania.

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Brak konkretnych danych.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Brak danych.

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Brak danych.

Szczegółowa historia instytucji

W 1896 r. zapadła decyzja o założeniu muzeum z okazji jubileuszu stulecia pułku. Znany nam opis zbiorów znajduje się w artykule opublikowanym w tygodniku „Razwiedczik” („Развѣдчикъ” 1899, R. XII, nr 434 (9 II), s. 141), będąc przedrukiem z czasopisma „Варшавскій Дневникъ” (nr 348). Muzeum funkcjonowało zapewne w jednym pomieszczeniu (choć tego expressis verbis nie określono) klubu oficerskiego. Nie podano we wspomnianym tekście, kto konkretnie stał za powołaniem do życia tej placówki. Przedstawiono za to cel jej funkcjonowania (zob. rubryka „Misja muzeum...”) oraz opis zbiorów (zob. rubryka „Charakterystyka zbiorów”). Właściwie innych konkretnych danych na temat losów muzeum nie ma. Według wszelkiego prawdopodobieństwa w trakcie I wojny światowej dzieliło ono losy pułku. Nie jest jasne czy zbiory trafiły do depozytu w Artyleryjskim Historycznym Muzeum w Petersburgu, czy też znalazły się w innym miejscu, gdyż wiemy, że zdarzało się i tak, i tak.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Zrąb kolekcji sformował się w początkach istnienia muzeum (1896). Dane o niej pochodzą z początku 1899 r. i nie obejmują późniejszego okresu. W jej skład wchodziły: stanowiący rdzeń zbiorów dawny sztandar pułku, obok którego umieszczone były skrzynki mieszczące dokument cesarski o przyznaniu pułkowi nowego sztandaru, jubileuszowe wstęgi oraz srebrny młotek, z wyrytymi na nim nazwiskami wszystkich osób uczestniczących w przybijaniu do drzewca nowego sztandaru; duży obraz olejny przedstawiający uratowanie sztandaru przez Starikowa i Czajkę, namalowany przez artystę-samouka, szeregowca Guzika. Na ścianach wisiały portrety (dwa przedstawiające byłego honorowego szefa pułku, księcia badeńskiego Karola Ludwika Fryderyka, trzy portrety byłych szefów jednostki, portrety wszystkich byłych dowódców pułku) oraz mapa Europy z naniesionym szlakiem bojowym pułku w trakcie jego istnienia (od Orenburga i Kaukazu do Paryża i Włoch, od Petersburga do Adrianopola), a także nieokreślonej treści tablice sporządzone przez historyka pułkowego. W pomieszczeniu stały dwa obrotowe stojaki, na których umieszczono albumy zawierające ponad 300 fotografii oficerów służących w pułku oraz zdjęcia miejsc, w których przyszło jednostce przebywać w trakcie działań bojowych, album подарowany przez 66 pułk armii francuskiej. W muzeum znajdowała się również duża szafa, w której umieszczono różne dokumenty, w tym np. menu obiadów, afisze, korespondencję, a także księgę – latopis dla zapisywania interesujących faktów z bieżącego życia pułku.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Nie stwierdzono.

Strategia pozyskiwania zbiorów

Zasoby własne pułku oraz dary.

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

- Wielki książę Badenii (nieokreślony dokładnie): dwa portrety byłego honorowego szefa pułku, księcia badeńskiego Karola Ludwika Fryderyka
- były podoficer pułku Aniskow: srebrny rubel wybity w 1799 r. oraz nieduża ikona św. Mikołaja Cudotwórcy;
- 66 pułk [piechoty?] armii francuskiej: album.

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Brak danych

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

Brak danych.

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Zbiory pułku w pomieszczeniu klubu oficerskiego.

Wystawy czasowe

Brak danych.

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Brak informacji.

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Nie stwierdzono.

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Brak danych.

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Brak danych.

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

Brak danych.

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

- Адамович Б.В., *Полковые музеи*, [w:] idem, *Опись музея лейб-гвардии Кексгольмского императора австрийского полка*, Варшава 1907, s. V–XII [pierwodruk: „Русский инвалид” 1900, nr 255 (24 XI), s. 2–3].
- Афанасьев А., *Полковые музеи русской армии — хранители воинской славы Отечества*, „Отечественные записки” 2003, nr 1, s. 326–334.
- Александрова Н.В., *Российские военные музеи в первой трети XX в.: из истории орг. и деятельности* : дис. ... канд. ист. наук, Москва 1997, s. 76–80.
- Huss R., *Garnizon zamojski wczoraj i dziś (1618 – 1998)*, Zamość 2003, s. 63.
- Котков В. М., *Полковые музеи и музеи военно-учебных заведений русской армии в XIX-начале XX вв.*, Санкт-Петербург 2018, s. 47–48.
- Кузьмин [kpt.], *Бутырская памятка в память столетия 66-го пехотного Бутырского полка*, Холм 1910 [non vidi].

- Mashtalir V., *Preconditions of origin at the beginning of the XX century museums of military units and ukrainian component in the regimental museums of the Russian Empire Army*, „Східноєвропейський історичний вісник”, вип. 8, 2018, s. 71.
- Панченко А.М., *Полковые музеи русской армии: от офицерских библиотек к библиотекам музеев*, „Вестник ТГУ. Культурология и искусствоведение” 2014, nr 2 (14), s. 93–94.
- *Полковой музей Бутырского полка*, „Развѣдчикъ” 1899, R. XII, nr 434 (9 II), s. 141 [przedrukiem z: „Варшавский Дневникъ” (nr 348)].
- *Пособие для составления полковых историй и устройства музеев*, составил Григорович А. И., Санкт-Петербург 1906, s. 149.
- Спиридонова Т.П., *Музеи войсковых частей в дореволюционной России. Становление и историко-культурное значение: дис. ... канд. истор. наук*, Москва 2005, s. 256.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Полки имеющие музеи (Отдел письменных источников Главного исторического музея в Москве, фонд 137, дело 9, л. 29 – 41 [non vidij]).

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Brak danych.

Ciekawe cytaty

Brak.

UWAGI:

Brak.

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Dariusz Dąbrowski

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

Warszawa, BUW, XII 2017

Petersburg, Wojskowo-Historyczne Muzeum Artylerii, Wojsk Inżynieryjnych i Łączności, IV 2018 oraz IX 2019 (konsultacje z W. M. Kotkowem)

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	